

A9-0091/2024

12.3.2024

ДОКЛАД

относно освобождаването от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година (2023/2176(DEC))

Комисия по бюджетен контрол

Докладчик: Йозеф Михал

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
1. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ	3
2. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ	5
3. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,.....	7
ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА.....	17
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ТРАНСПОРТ И ТУРИЗЪМ	18
ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ	25
ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ	26

1. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно освобождаването от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година (2023/2176(DEC))

Европейският парламент,

- като взе предвид окончателните годишни отчети на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година,
- като взе предвид годишния доклад на Сметната палата относно съвместните предприятия на ЕС за финансовата 2022 година, придружен от отговорите на съвместните предприятия¹,
- като взе предвид декларацията за достоверност² относно надеждността и точността на отчетите, както и законосъобразността и редовността на свързаните с тях операции, предоставена от Сметната палата за финансовата 2022 година в съответствие с член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид препоръката на Съвета от 22 февруари 2024 г. относно освобождаването от отговорност на съвместното предприятие във връзка с изпълнението на бюджета за финансовата 2022 година (00000/2024 – C9-0000/2024),
- като взе предвид член 319 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012³, и по-специално член 71 от него,
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета от 19 ноември 2021 г. за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламенти (ЕО) № 219/2007, (ЕС) № 557/2014, (ЕС) № 558/2014, (ЕС) № 559/2014, (ЕС) № 560/2014, (ЕС) № 561/2014 и (ЕС) № 642/2014⁴, и по-специално член 26 от него,
- като взе предвид Делегиран регламент (ЕС) № 2019/887 на Комисията от 13 март 2019 г. относно модел на финансов регламент за органите, осъществяващи

¹ ОВ С, C/2023/1025, 16.11.2023 г.

² ОВ С, C/2023/112, 12.10.2023 г.

³ ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1.

⁴ ОВ L 427, 30.11.2021 г., стр. 17.

публично-частно партньорство, посочени в член 71 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁵,

- като взе предвид член 100 и приложение V към своя Правилник за дейността,
  - като взе предвид становището на комисията по транспорт и туризъм,
  - като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0091/2024),
1. освобождава от отговорност временно изпълняващия длъжността изпълнителен директор на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие за финансовата 2022 година;
  2. представя своите забележки в резолюцията по-долу;
  3. възлага на своя председател да предаде настоящото решение, както и резолюцията, която е неразделна част от него, на временно изпълняващия длъжността изпълнителен директор на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“, на Съвета, Комисията и Сметната палата и да осигури публикуването им в *Официален вестник на Европейския съюз* (серия L).

---

⁵ ОВ L 142, 29.5.2019 г., стр. 16.

2. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно приключването на сметките на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година (2023/2176(DEC))

Европейският парламент,

- като взе предвид окончателните годишни отчети на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година,
- като взе предвид годишния доклад на Сметната палата относно съвместните предприятия на ЕС за финансовата 2022 година, придружен от отговорите на съвместните предприятия¹,
- като взе предвид декларацията за достоверност² относно надеждността и точността на отчетите, както и законосъобразността и редовността на свързаните с тях операции, предоставена от Сметната палата за финансовата 2022 година в съответствие с член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид препоръката на Съвета от 22 февруари 2024 г. относно освобождаването от отговорност на съвместното предприятие във връзка с изпълнението на бюджета за финансовата 2022 година (00000/2024 – C9-0000/2024),
- като взе предвид член 319 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012³, и по-специално член 71 от него,
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета от 19 ноември 2021 г. за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламенти (ЕО) № 219/2007, (ЕС) № 557/2014, (ЕС) № 558/2014, (ЕС) № 559/2014, (ЕС) № 560/2014, (ЕС) № 561/2014 и (ЕС) № 642/2014⁴, и по-специално член 26 от него,
- като взе предвид Делегиран регламент (ЕС) № 2019/887 на Комисията от 13 март 2019 г. относно модел на финансов регламент за органите, осъществяващи публично-частно партньорство, посочени в член 71 от Регламент (ЕС, Евратом)

¹ ОВ С, С/2023/1025, 16.11.2023 г.

² ОВ С, С/2023/112, 12.10.2023 г.

³ ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1.

⁴ ОВ L 427, 30.11.2021 г., стр. 17.

№ 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁵,

- като взе предвид член 100 и приложение V към своя Правилник за дейността,
  - като взе предвид становището на комисията по транспорт и туризъм,
  - като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0091/2024),
1. одобрява приключването на сметките на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година;
  2. възлага на своя председател да предаде настоящото решение на временно изпълняващия длъжността изпълнителен директор на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“, на Съвета, Комисията и Сметната палата и да осигури публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз* (серия L).

---

⁵ ОВ L 142, 29.5.2019 г., стр. 16.

3. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,

съдържащо забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година (2023/2176(DEC))

Европейският парламент,

- като взе предвид своето решение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година,
  - като взе предвид член 100 и приложение V към своя Правилник за дейността,
  - като взе предвид становището на комисията по транспорт и туризъм,
  - като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0091/2024),
- А. като има предвид, че съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ беше създадено с Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета¹ („Единен основен акт“);
- Б. като има предвид, че в съответствие с член 174, параграф 6 от Единния основен акт съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail) е законният и универсален правоприемник по отношение на всички договори, включително трудови договори и споразумения за отпускане на безвъзмездни средства, задължения и придобито имущество на съвместното предприятие Shift2Rail, което то замени и наследи;
- В. като има предвид, че съвместното предприятие EU-Rail е публично-частно партньорство за изследвания и иновации в железопътния сектор; като има предвид, че учредителните членове на съвместното предприятие са Съюзът, представляван от Комисията, и партньори от железопътния сектор, в т.ч. производители на железопътно оборудване, железопътни предприятия, управители на инфраструктури и изследователски центрове;
- Г. като има предвид, че с цел постигане на по-голяма прозрачност съвместното предприятие EU-Rail следва да оповестява в своите годишни отчети съответните данни относно вноските на своите членове на програмно равнище; като има предвид, че за всяка програма, по която те извършват дейност, съвместното предприятие EU-Rail следва да представя цялата съответна информация по категории членове до края на годината, включително законоустановените целеви нива за вноските, определени за съответната програма, размера на получените вноски и размера на правните задължения; като има предвид, че съвместното

---

¹ Регламент (ЕС) 2021/2085 на Съвета от 19 ноември 2021 г. за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ и отмяна на Регламенти (ЕО) № 219/2007, (ЕС) № 557/2014, (ЕС) № 558/2014, (ЕС) № 559/2014, (ЕС) № 560/2014, (ЕС) № 561/2014 и (ЕС) № 642/2014 (ОВ L 427, 30.11.2021, стр. 17).

предприятието EU-Rail следва да продължи да подобрява прозрачността;

Общи бележки

1. отбелязва въз основа на доклада на Сметната палата („доклада на Палатата“) относно годишните отчети на съвместното предприятие EU-Rail за финансовата 2022 година, че годишните отчети дават вярна представа във всички съществени аспекти за неговото финансово състояние към 31 декември 2022 г., за резултатите от неговата дейност, паричните потоци и промените в нетните активи за приключилата на тази дата финансова година, в съответствие с разпоредбите на Финансовия регламент на съвместното предприятие и счетоводните правила, приети от отговорния счетоводител на Комисията; отбелязва освен това въз основа на доклада на Палатата, че операциите, свързани с отчетите, са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти;
2. приветства успешното започване на дейностите на съвместното предприятие EU-Rail в края на 2021 г.; приветства освен това неговата роля за изграждането на интегрирана железопътна мрежа на ЕС за европейските пътници и товари;
3. отчита въз основа на консолидирания годишен отчет за дейността на съвместното предприятие EU-Rail², че 2022 г. е била амбициозна и успешна година за постигане на фазата на разширяване на съвместното предприятие EU-Rail и неговата програма, които вече са напълно оперативни, включително стълба на иновациите, стълба на системата, а скоро и групата по внедряване; същевременно отбелязва, че 2022 г. беше ключова година за програмите за иновации на EU-Rail;
4. отбелязва, че всички технически демонстратори или вече са показали резултати от работата след стартирането на програмата, или са на етап окончателни подготвителни стъпки за демонстрации през 2023 г.;
5. отбелязва, че през 2022 г. членовете учредители са работили заедно за привеждане в действие на своя ангажимент, а именно съвместното предприятие EU-Rail да представи важни предложения по първата покана за представяне на предложения през 2022 г., което след открита, прозрачна и независима оценка доведе до 6 водещи проекта, обхващащи етап 1 от програмата на EU-Rail; отбелязва, че тези проекти станаха оперативни до края на 2022 г.; отбелязва в допълнение, че успоредно с това беше финансиран стълбът на системата след мащабна покана за представяне на оферти;
6. отбелязва освен това, че 2022 г. се характеризира и с последователното прилагане на системен подход към развитието на железопътния транспорт, ръководен от политиката на ГД „Мобилност и транспорт“ на Комисията, като съвместното предприятие EU-Rail представлява аспекта на научните изследвания и иновациите, а Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз (ERA) – ключовия системен орган за Европейската система за управление на железопътното движение (ERTMS) и телематичните приложения, като се създава възможност европейският железопътен сектор да представя своите виждания и

---

²Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“: Консолидиран годишен отчет за дейността за 2022 г., https://rail-research.europa.eu/wp-content/uploads/2023/06/GB-Decision_07_2023_Annex_AAR_22.pdf

амбиции на „един глас“ с очакването за системен и последователен подход на институционално равнище;

7. отбелязва генералния план на съвместното предприятие EU-Rail и неговото съгласуване със „Стратегическата програма за научни изследвания и иновации в областта на железопътния транспорт“ на Европейския консултативен съвет за научни изследвания в областта на железопътния транспорт (ERRAC);
8. приветства тясното сътрудничество с ключови заинтересовани страни, а именно ERRAC, ERA и други програми/партньорства, което означава проактивно усилие за стимулиране на полезни взаимодействия и проучване на възможности за съвместни проекти в европейския железопътен сектор; приветства ангажираността на съвместното предприятие EU-Rail със сдружения и програми от трети държави, насочени към повишаване на конкурентоспособността на сектора;

Бюджетно и финансово управление

9. отбелязва въз основа на доклада за бюджетното и финансовото управление на съвместното предприятие EU-Rail за 2021 г., че в резултат на три бюджетни изменения приетият бюджет на съвместното предприятие EU-Rail възлиза на 171,4 милиона евро бюджетни кредити за поети задължения и 180,8 милиона евро бюджетни кредити за плащания³;
10. съзнава, че промените в обема на бюджета на съвместното предприятие EU-Rail зависят до голяма степен от етапа на изпълнение на многогодишните програми за научни изследвания и иновации; отбелязва, че през 2022 г. съвместното предприятие EU-Rail е започнало с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ и следователно бюджетът за 2022 г. включва бюджета за поети задължения за първите покани за представяне на предложения по „Хоризонт Европа“, планирани за 2022 г., и бюджета за плащания за съответните плащания по предварително финансиране⁴;
11. отбелязва, че в края на 2022 г. съвместното предприятие EU-Rail е усвоило 100% от бюджетните си кредити за поети задължения, предоставени в неговия активен бюджет (дялове 1 – 3); отбелязва освен това, че бюджетните кредити за плащания са усвоени до 79,1% от активните средства (съответно 79% от изпълнението в сравнение с целия бюджет на съвместното предприятие, включително дял 4)⁵;
12. отбелязва, че с Решение 08/2021 на управителния съвет от 25 ноември 2021 г. управителният съвет на съвместното предприятие Shift2Rail прие първоначалния годишен работен план и бюджет за 2022 г., които продължиха да се прилагат за съвместното предприятие EU-Rail чрез приемането от управителния съвет на съвместното предприятие EU-Rail на т.нар. решение „омнибус“; отбелязва, че към момента на това приемане бюджетните кредити, включени в бюджета за 2022 г., не са били предвидени за покриване на цялата финансова 2022 година, а за да се

³ Съответно 13,6 милиона евро и 68,4 милиона евро за 2021 г.

⁴ Доклад на ЕСП (стр. 106), https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/277992/RAS-Jus-FY2022_EN.pdf

⁵ Дял I – Разходи за персонал; Дял 2 – Инфраструктура и оперативни разходи; Дялове 3 и 4 – Оперативни разходи.

гарантира изпълнението на дейностите до стартирането на новото партньорство – съвместното предприятие EU-Rail – и да се осигури необходимата непрекъснатост на дейността;

13. отбелязва, че по отношение на административните разходи степента на усвояване на бюджетните кредити за поети задължения е 100%, а на бюджетните кредити за плащания е 84% (в сравнение с 95% през 2021 г.); отбелязва, че съвместното предприятие EU-Rail обосновава това намаление с факта, че е можело да очаква да достигне пълния си брой служители най-рано в края на годината;
14. отбелязва, че степента на усвояване на оперативния бюджет по отношение на бюджетните кредити за поети задължения е 100% и 79% по отношение на бюджетните кредити за плащания (в сравнение с 84% през 2021 г.); разбира, че степента на усвояване включва също 76000 EUR, свързани с експертите оценители, които се управляват от службите на Европейската изпълнителна агенция за научни изследвания;
15. отбелязва, че сумата (41,1 милиона евро) по дял 5 – Неусвоени бюджетни кредити, които не са необходими през текущата година – за подкрепа на прозрачното изпълнение на член 6, параграф 5 от финансовите правила на съвместното предприятие EU-Rail, а именно правилото n + 3, ще бъде активирана отново в бюджета(ите) за следващата(ите) година(и) и ще бъде използвана първа;
16. отбелязва въз основа на коментарите на Палатата, че сумите за вноските, признати по категория членове (ЕС и членове от частния сектор), се различават значително; отбелязва, че това се дължи на факта, че паричните вноски на ЕС се валидират и признават, когато се плащат на съвместното предприятие EU-Rail в началото на изпълнението на проекта, а непаричните вноски на членовете се признават едва след валидиране и деклариране на извършените разходи за изпълнение на проекта;
17. призовава съвместното предприятие EU-Rail да обърне внимание на разликата между признатия размер на паричните вноски, от една страна, и непаричния принос, от друга страна, като предостави информация за правните задължения на членовете на съвместното предприятие EU-Rail в края на годината, по-специално за подписаните споразумения и договори за отпускане на безвъзмездна финансова помощ; приветства ангажимента на съвместното предприятие EU-Rail да разгледа тази констатация в годишните отчети за следващата (2023) година;
18. отбелязва, във връзка с изпълнението на програма „Хоризонт 2020“, че в края на 2022 г. съвместното предприятие EU-Rail е поело задължения в размер на максималната вноска на ЕС за оперативни дейности от 384,5 милиона евро по споразумения за безвъзмездна финансова помощ и договори по програма „Хоризонт 2020“; отбелязва освен това, че от тази сума около 68,2 милиона евро (или 18%) предстои да бъдат изплатени през следващите години по проекти и договори, които все още не са завършени;
19. отбелязва със задоволство, че членовете от частния сектор са поели правно задължение да предоставят непарични вноски за оперативните дейности на съвместното предприятие EU-Rail в размер на 320,7 млн. евро и непарични вноски за допълнителни дейности в размер на 244 милиона евро, или 123,7% от

минималната целева стойност 456,5 милиона евро, и че тези поети задължения са докладвани в края на 2022 г.;

20. отбелязва, пак във връзка с дейностите по „Хоризонт 2020“, че съвместното предприятие EU-Rail не е получило нови оперативни бюджетни кредити за поемане на задължения, тъй като е приключило последната си покана за представяне на предложения в края на 2021 г.; отбелязва, че равнището на усвояване на бюджетните кредити за оперативни плащания, в т.ч. неизползвани или прехвърлени оперативни кредити за поети задължения, е спаднало до 47% (в сравнение с 2021 г. – 61%); разбира, че според съвместното предприятие EU-Rail това се дължи на нарастващите разходи и проблеми с изпълнението, пред които са изправени бенефициентите, произтичащи от кризата с COVID-19 и войната в Украйна, и че вследствие на това продължителността на повечето проекти по „Хоризонт 2020“ е трябвало да бъде удължена, а окончателните плащания – отложени за 2023 г.;
21. отбелязва, по отношение на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, че през 2022 г. Комисията е направила парични вноски в размер на 108,9 милиона евро; отбелязва, че съвместното предприятие EU-Rail успешно е приключило първите две покани за представяне на предложения по програма „Хоризонт Европа“ и почти изцяло е използвало средствата от оперативните вноски в размер на 107,5 млн. евро за авансово финансиране на първите споразумения за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, сключени по програмата;
22. приветства ключовите етапи, постигнати от програма Shift2Rail до края на 2022 г., с поемане на ангажименти за всички ресурси и реализиране на около 86% от програмата и 91% по отношение на изпълнението на финансовата програма за 2023 г., с оглед на постигането на оперативните демонстрации TRL6/7, планирани за приключване през 2023 г.;
23. отбелязва, че по отношение на междинните отчети на съвместното предприятие EU-Rail не е получен одитен сертификат за непаричните вноски за оперативни дейности (НВОД)/непаричните вноски за допълнителни дейности (НВДД) за 2022 г.; очаква валидиране на НВОД за 2022 г. след представянето на проектните разходи през февруари 2023 г.;
24. отбелязва, че през 2022 г. кумулативната стойност на дейностите, възложени от съвместното предприятие EU-Rail на съвместното предприятие Shift2Rail за научноизследователски и иновационни дейности, възлиза на 619,4 милиона евро и че са били усвоени 92 милиона евро;
25. подчертава значението на осигуряването на устойчива и издръжлива железопътна система чрез разработване на безшумна железопътна система с нулеви емисии и устойчива на изменението на климата инфраструктура, прилагане на кръгова икономика, пилотиране на иновативни процеси, технологии, проекти и материали в жизнения цикъл на железопътните системи и разработване на други иновативни решения за наземния релсов транспорт;
26. призовава за по-голяма подкрепа за научноизследователските и иновационните дейности за осигуряване на интегрирана европейска железопътна мрежа, премахване на пречките пред оперативната съвместимост и предоставяне на

решения за пълна интеграция, обхващаща управлението на движението, превозните средства и инфраструктурата, както и интеграция с нестандартните национални междурелсия (например железопътните линии с 1520, 1000 или 1668 mm, което се оказва важно за коридорите на солидарността в Украйна); подчертава, че е важно да се отговори на нуждите на пътниците и предприятията, като се ускори приемането на новаторски решения в подкрепа на единното европейско железопътно пространство и същевременно се увеличават капацитетът и надеждността и се намалява себестойността на железопътния транспорт;

27. призовава за бърз преход към по-привлекателна, лесна за ползване, конкурентоспособна, достъпна, лесна за поддържане, ефикасна и устойчива европейска железопътна система, интегрирана в по-широката система за мобилност, и за подкрепа за развитието на силен и конкурентоспособен в световен мащаб европейски железопътен сектор;

Обществени поръчки и персонал

28. отбелязва по отношение на изпълнението на дейностите по възлагане на обществени поръчки, че съвместното предприятие EU-Rail е спазило принципите на Финансовия регламент и насоките, предоставени в Наръчника на Комисията за възлагане на обществени поръчки, което е довело до най-доброто съотношение между качество и цена при изпълнението на дейностите; отбелязва, че установените стойности за различните процедури по възлагане на обществени поръчки, които са под всяко ниво на същественост предвид общата стойност на дейностите в областта на научноизследователската и развойна дейност и програмата, са резултат от колективните познания на участващия персонал и от неговия опит в предишни частни и публични организации;
29. отбелязва, че през 2022 г. за откритите процедури съвместното предприятие EU-Rail е продължило да използва електронните тържни процедури и платформите за електронно подаване на оферти, които са на разположение в раздела e-Tendering на уебсайта на TED и са достъпни на портала за финансиране и обществени поръчки 54; отбелязва, че в контекста на стратегията за електронни обществени поръчки през 2022 г. съвместното предприятие EU-Rail започна процеса на въвеждане на инструмента за управление на обществените поръчки (PPMT) – инструмента, който ще замени електронните обявления на TED и електронните тържни процедури⁶;
30. отбелязва, че през 2022 г. отговорният служител по правните въпроси е продължил да актуализира няколко документа с насоки и образци за процедури за възлагане на обществени поръчки (график, тържни спецификации, отваряне и оценка на офертите, процедури за възлагане на договори с ниска стойност и др.) за адаптирането им към нуждите на съвместното предприятие EU-Rail и препоръките на ГД „Бюджет“, по-специално към процедурата за електронно подаване на оферти;
31. отбелязва, че през 2022 г. съвместното предприятие EU-Rail е провело открита тържна процедура: „Europe’s Rail System Pillar“ (3 обособени позиции) – рамкови договори за услуги за предоставяне на услуги на съвместното предприятие EU-

---

⁶ Планира се процесът на въвеждане да приключи до първото или второто тримесечие на 2023 г.

Rail в областта на стълба на системата; отбелязва, че общата възложена сума е 45 милиона евро, като 4 милиона евро са възложени за обособена позиция 1, 37 милиона евро са възложени за обособена позиция 2 и 4 милиона евро – за обособена позиция 3⁷;

32. отбелязва, че дял 1 и дял 2 от бюджета са изпълнени до 100%, като дял 1 (Разходи за персонал) се използва главно за заплати на персонала; отбелязва, че през годината съвместното предприятие EU-Rail е използвало и външна подкрепа, за да запълни недостига до приключването на набирането на персонал и да се справи с работното натоварване, свързано с неговите дейности;
33. отбелязва, че в края на 2022 г. са били заети 28 длъжности;
34. отбелязва, че настоящото щатно разписание на персонала на съвместното предприятие EU-Rail беше прието от управителния съвет на 1 март 2022 г., като бяха въведени длъжности за срочно наети служители във връзка с новата роля на съвместното предприятие EU-Rail в стълба на системата и за допълнително засилване на подкрепата за дейности по политиките с неговата интегрирана програма за научни изследвания и иновации;
35. отбелязва, че според щатното разписание в съвместното предприятие EU-Rail трябва да има 29 служители, включително двама командировани национални експерти; отбелязва, че през 2022 г. постепенно са били заети повечето от свободните длъжности и че въпреки че не са напуснали служители, в съвместното предприятие EU-Rail все пак е имало временни отсъствия; отбелязва, че за да запълни временен недостиг или дългосрочни отсъствия, съвместното предприятие EU-Rail също така е използвало външни умения и експертен опит за осъществяване на своите оперативни дейности, както и временно възлагане на външни изпълнители на някои административни задачи;
36. отбелязва, че според консолидирания годишен отчет за дейността на съвместното предприятие EU-Rail все още се очакват подобрения по отношение на баланса между половете в управителния съвет, както и на всички други равнища в съвместното предприятие EU-Rail; отбелязва, че през 2022 г. в управителния съвет на съвместното предприятие EU-Rail е имало 28 мъже (58%) и 21 жени (42%); отбелязва, че съотношението между половете на равнището на ръководството на съвместното предприятие EU-Rail е било 78% мъже и 22% жени, а целият персонал се състои от 65% мъже и 35% жени; приветства факта, че управителният съвет назначи втора жена началник на отдел в управителния екип на съвместното предприятие EU-Rail; призовава съвместното предприятие EU-Rail да продължи да подобрява равенството между половете и да се стреми към балансиран географски баланс в това отношение;

Системи за управление и контрол

---

⁷ EU-Rail в областите на основната група по стълба на системата (обособена позиция 1), експертния опит в областта на стълба на системата (обособена позиция 2) и дейности по поддръжка на CCS TSI (обособена позиция 3), сключени на 12.7.2022 г. с изпълнителя Консорциум за стълба на системата (за трите обособени позиции) Съвместно предприятие „Европейски железопътен транспорт“: Консолидиран годишен отчет за дейността за 2022 г., стр. 131 – 132.

37. отчита, че за разходите по програми „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ Общата служба за одит на ГД „Научни изследвания и иновации“ на Комисията отговаря за последващите одити; отбелязва, че за разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнявания и окончателни плащания) съвместното предприятие EU-Rail е отчело представителен процент грешки от 2,2% и процент остатъчни грешки от 1,3%;
38. отбелязва, че за програма „Хоризонт Европа“ последващи одити все още не са извършени, тъй като първите междинни плащания се очаква да бъдат направени едва през 2024 г.;
39. отбелязва, че за да направи оценка на контрола на съвместното предприятие EU-Rail върху оперативните плащания, Палатата извърши одит на произволна извадка от плащания по „Хоризонт 2020“, направени през 2022 г., на ниво крайни бенефициенти⁸; отбелязва, че в един случай Палатата е установила и остойностила сериозна грешка, произтичаща от завишени разходи за персонал, тъй като бенефициентът е взел предвид непреките разходи при изчислението на ставката за единични разходи на разходните центрове; отбелязва, че тези разходи обаче се покриват от единната ставка от 25% за непреки разходи;
40. отбелязва, че въпреки че съвместното предприятие EU-Rail е извършило ad-hoc основани на риска предварителни проверки на рискови проекти, в края на 2022 г. то все още не е приложило структуриран, основан на риска подход към предварителните проверки; отбелязва по-специално, че съвместното предприятие EU-Rail не е привело предварителните проверки в съответствие с високорисковите фактори, установени чрез целеви оценки на риска, и че не е разработило вътрешни практически насоки относно начина на прилагане на основан на риска мониторинг, включително инструкции за начина, по който персоналът следва да използва модула за управление на риска, който съществува в системата COMPASS;
41. следователно съвместното предприятие EU-Rail не е осигурило пълна и хармонизирана оценка на риска по проектите и по бенефициентите им, което означава, че неефикасният и/или неефективният предварителен контрол може да увеличи риска от съфинансиране на недопустими разходи, непостигане на целите, забавяния или дори неуспех на проектите;
42. повтаря призива на Палатата, че съвместното предприятие EU-Rail следва да приложи структуриран, основан на риска подход към предварителните проверки, обхващащи съответните рискове, свързани с проектите и бенефициентите; изразява съгласие също така, че съвместното предприятие EU-Rail следва да разработи вътрешни практически насоки за извършването на основан на риска мониторинг на равнището на проектите и бенефициентите и за използването от служителите на модула за управление на риска, който съществува в системата COMPASS;
43. призовава съвместното предприятие EU-Rail да обърне внимание на слабостите

---

⁸ По отношение на плащанията на безвъзмездна финансова помощ, тествани при бенефициентите, прагът за оповестяване на количествено измерими грешки е 1% от одитираните разходи (Доклад на ЕСП, стр. 110).

при използването на инструмента за засилен мониторинг; изразява съгласие, че съвместното предприятие EU-Rail следва да следи за това всички действия за засилен мониторинг да са придружени от конкретни контролни действия, насочени към установените рискове, и да се проследяват в рамките на определения срок;

44. отбелязва, че съвместното предприятие EU-Rail би желало да подчертае, че рискът от грешки при плащанията на безвъзмездни средства по „Хоризонт 2020“ е бил силно смекчен чрез използването на еднократни суми;
45. отбелязва по-специално, че съвместното предприятие EU-Rail е осигурило разумни еднократни суми, като е използвало финансови експерти по време на процедурите за оценка на поканата и внимателно е разследвало и договорило всички разходни позиции, поставени под въпрос от финансовите експерти по време на етапа на подготовка на споразумението за отпускане на безвъзмездни средства, в съответствие с Решение С (2017) 7151 на Комисията от 27 октомври 2017 г. за разрешаване на използването на възстановяване на разходи въз основа на еднократна сума за допустимите разходи за действия по рамковата програма „Хоризонт 2020“;
46. отбелязва със задоволство, че съвместното предприятие, макар и да е въвело процедури за предварително идентифициране на високорискови фактори за споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства по „Хоризонт 2020“, признава, че тези процедури биха могли да бъдат по-добре приведени в съответствие с насоките на Комисията относно основаните на риска предварителни проверки;

Проследяване на изпълнението във връзка с констатации и оценки от предходни години

47. отбелязва, че констатациите в специфичните годишни доклади за съвместното предприятие EU-Rail всъщност са „препоръки без конкретен срок“ на Палатата; отбелязва, че ЕСП ежегодно проследява изпълнението във връзка с тези констатации, като оценява техния статут като „неприключени“ или „приключени“;
48. отбелязва, че що се отнася до двете констатации на Палатата за 2021 г., една все още е неприключена – тя се отнася до ниската степен на усвояване на наличния оперативен бюджет за плащания на съвместното предприятие за 2021 г., включително неизползваните оперативни и преразпределените бюджетни кредити (спад до 61% (в сравнение с 2020 г.: 76%));
49. отбелязва, че това положение се дължи главно на лошото качество на техническите доклади на бенефициентите и на необходимостта от допълнителни доказателства, потвърждаващи постигането на резултатите по проекта, както и на факта, че забавянето на един бенефициент засяга плащането на цялата еднократна сума;
50. оценява факта, че през 2022 г. съвместното предприятие EU-Rail е разработило план за действие за подобряване на финансовото отчитане на бенефициентите, което е важно по-специално за възстановяването на разходи въз основа на

еднократна сума за допустимите разходи за действия, когато забавянето на един бенефициент засяга плащането на цялата еднократна сума.

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

В рамките на своята изключителна отговорност докладчикът декларира, че не е получена никаква информация от субекти или лица, които следва да бъдат посочени в настоящото приложение съгласно член 8 от приложение I към Правилника за дейността.

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ТРАНСПОРТ И ТУРИЗЪМ

на вниманието на комисията по бюджетен контрол

относно освобождаването от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ за финансовата 2022 година
(2023/2176(DEC))

Докладчик по становище: Влад Дан Георге

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по транспорт и туризъм приканва водещата комисия по бюджетен контрол да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. приветства констатациите на Сметната палата, че операциите, свързани с годишните отчети на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ („съвместното предприятие“) за финансовата 2022 година, са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти;
2. приветства успешното започване в края на 2021 г. на дейностите на съвместното предприятие „Европейски железопътен транспорт“ (EU-Rail), създадено по програмата „Хоризонт Европа“ (2021 – 2022 г.) като универсален приемник на съвместното предприятие Shift2 Rail (S2R) през 2022 г.; приветства отговорната роля на EU-Rail за координирането на договореностите за бекофис – счетоводни услуги съгласно член 13 от Единния основен акт;
3. отбелязва някои предизвикателства при извършването на бюджетните плащания за 2022 г. за дейности по „Хоризонт 2020“, довели до увеличени разходи и проблеми с изпълнението за бенефициентите; отбелязва, че процентът на изпълнение на оперативните бюджетни кредити за плащания е спаднал на 47% в сравнение със 61% през 2021 г.; отчита, че продължителността на повечето проекти по „Хоризонт 2020“ е трябвало да бъде удължена, а окончателните плащания са отложени за 2023 г., за да се обърне внимание на затрудненията на бенефициентите;
4. отбелязва, че за разходите по „Хоризонт 2020“ (уравнявания и окончателни плащания) съвместното предприятие е отчело представителен процент грешки от 2,2% и процент остатъчни грешки от 1,3%, което е значително под прага;
5. отбелязва, че прогнозираната обща стойност на дейностите през 2022 г. възлиза на 102,4 милиона евро (от които 90 милиона евро от членове, различни от ЕС);
6. отбелязва, че в годишните отчети на съвместното предприятие за 2022 г. сумите за вноските, признати по категория членове (ЕС и членове от частния сектор), се

различават значително; това се дължи на факта, че паричните вноски от ЕС се признават в началото на изпълнението на проекта, докато непаричните вноски на членовете се признават едва след валидиране на направените разходи; призовава за подобряване на прозрачността при отчитането на вноските на съвместното предприятие, като в интерес на точността се прави специално разграничение между парични и непарични вноски;

7. приветства ключовите етапи, постигнати от програма S2R до края на 2022 г., с поемане на ангажименти за всички ресурси и реализиране на около 86% от програмата и 91% по отношение на изпълнението на финансовата програма за 2023 г., с оглед на постигането на оперативните демонстрации TRL6/7, планирани за приключване през 2023 г.;
8. отбелязва, че окончателният годишен бюджет на съвместното предприятие за 2022 г. е възлизал на бюджетни кредити за поети задължения в размер на 171,4 милиона евро и бюджетни кредити за плащания в размер на 180,8 милиона евро; отбелязва, че степента на изпълнение е била 100% за първите и 79,1% за вторите; отчита, че през 2022 г. значителна част от бюджетните кредити за плащания са били разпределени за предварително финансиране на безвъзмездни средства в резултат на първата покана за представяне на предложения за 2022 г.;
9. отбелязва, че по отношение на междинните отчети на EU-Rail не е получен одитен сертификат за непаричните вноски за оперативни дейности (НВОД)/непаричните вноски за допълнителни дейности (НВДД) за 2022 г.; очаква валидиране на НВОД за 2022 г. след представянето на проектните разходи през февруари 2023 г.;
10. отбелязва, че през 2022 г. кумулативната стойност на дейностите, възложени от EU-Rail на S2R за научноизследователски и иновационни дейности, възлиза на 619,4 милиона евро и че са били усвоени 92 милиона евро;
11. подчертава значението на осигуряването на устойчива и издръжлива железопътна система чрез разработване на безшумна железопътна система с нулеви емисии и устойчива на изменението на климата инфраструктура, прилагане на кръгова икономика, пилотиране на иновативни процеси, технологии, проекти и материали в жизнения цикъл на железопътните системи и разработване на други иновативни решения за наземния релсов транспорт;
12. призовава за по-голяма подкрепа за иновациите в товарния железопътен транспорт и интермодалните транспортни услуги, за да се постигне конкурентоспособно интегриране в логистичната верига за създаване на стойност, като автоматизацията и цифровизацията на товарния железопътен транспорт заемат централно място; подчертава, че е важно да се подкрепят демонстрационните проекти в държавите членки, допринасяйки за развитието на силен и конкурентоспособен европейски железопътен сектор; призовава също така за популяризиране и използване на полезните взаимодействия с други политики, програми, инициативи, инструменти и фондове на Съюза за максимално увеличаване на въздействието и добавената стойност;
13. приветства генералния план на EU-Rail и текущата работа на съвместното предприятие по изпълнението му; отбелязва съгласуването на плана със „Стратегическата програма за научни изследвания и иновации в областта на

железопътния транспорт“ на Европейския консултативен съвет за научни изследвания в железопътния сектор (ERRAC), като целта е да се представи визия за бъдещето на железопътния транспорт, направено възможно благодарение на научноизследователски и иновационни дейности;

14. приветства новата европейска железопътна програма, представена по време на 5-ия съвместен семинар на FCC – ЕС за железопътния транспорт; отбелязва обсъжданията относно структурата на европейския железопътен транспорт, с акцент върху стълба на системата, стълба на иновациите и групата по внедряване; приветства факта, че са били обсъдени и обяснителни изследвания, като например Hyperloop и потенциалното сътрудничество със Съвета за сътрудничество в Персийския залив; приветства приключването на първоначалното изследване на Hyperloop, като резултатите бяха обсерваторията, технически определения, прехвърляемостта и пътна карта за бъдещи научни изследвания;
15. приветства ангажимента на съвместното предприятие да улеснява научноизследователски и иновационни дейности за установяването на единното европейско железопътно пространство (SERA), като гарантира устойчивост на оперативната съвместимост и издръжливост в железопътния сектор; отбелязва, че сътрудничеството на EU-Rail в компонента за научни изследвания и иновации и ERA като ключовия орган за ERTMS и телематичните приложения създава възможност европейският железопътен сектор да представя своите възгледи и амбиции с „един глас“ в очакване на системен подход на институционално равнище; посочва обаче, че програмата на EU-Rail не обхваща някои съществени разработки в областта на телекомуникациите и локализирането, които изискват повече внимание през 2022 г.;
16. призовава за по-голяма подкрепа за научноизследователските и иновационните дейности за осигуряване на интегрирана европейска железопътна мрежа, премахване на пречките пред оперативната съвместимост и предоставяне на решения за пълна интеграция, обхващаща управлението на движението, превозните средства и инфраструктурата, както и интеграция с нестандартните национални междурелсия (например железопътните линии с 1520, 1000 или 1668 mm, което се оказва важно за коридорите на солидарността в Украйна); подчертава, че е важно да се отговори на нуждите на пътниците и предприятията, като се ускори приемането на новаторски решения в подкрепа на единното европейско железопътно пространство и същевременно се увеличават капацитетът и надеждността и се намалява себестойността на железопътния транспорт;
17. призовава за бърз преход към по-привлекателна, лесна за ползване, конкурентоспособна, достъпна, лесна за поддържане, ефикасна и устойчива европейска железопътна система, интегрирана в по-широката система за мобилност, и за подкрепа за развитието на силен и конкурентоспособен в световен мащаб европейски железопътен сектор;
18. приветства тясното сътрудничество с ключови заинтересовани страни, а именно ERRAC, ERA и други програми/партньорства, което означава проактивно усилие за стимулиране на полезни взаимодействия и проучване на възможности за съвместни проекти в европейския железопътен сектор; приветства ангажираността на EU-Rail със сдружения и програми от трети държави, насочени към повишаване

на конкурентоспособността на промишлеността;

19. приветства EU-Rail за привеждането на пенсионните вноски на работодателя в съответствие с изчисленията на Комисията; приветства подхода на сътрудничество за разрешаване на несъответствията и ангажимента за придържане към изяснените правни разпоредби и отчита своевременното плащане на вноските на EU-Rail през 2023 г. и текущия ангажимент за бъдещи плащания, което допринася за стабилността на пенсионната схема на Съюза; насърчава непрекъснато сътрудничество за ефективно разрешаване на всички нерешени въпроси;
20. предлага Парламентът да освободи от отговорност изпълнителния директор на съвместното предприятие във връзка с изпълнението на бюджета за финансовата 2022 година.

**ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА,
ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА ПО СТАНОВИЩЕ**

В рамките на своята изключителна отговорност докладчикът декларира, че не е получена никаква информация от субекти или лица, които следва да бъдат посочени в настоящото приложение съгласно член 8 от приложение I към Правилника за дейността.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	23.1.2024
Резултат от окончателното гласуване	+: 32 -: 2 0: 1
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Magdalena Adamowicz, Andris Ameriks, Izaskun Bilbao Barandica, Ciarán Cuffe, Karima Delli, Carlo Fidanza, Mario Furore, Isabel García Muñoz, Elsi Katainen, Kateřina Konečná, Bogusław Liberadzki, Peter Lundgren, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Marian-Jean Marinescu, Tilly Metz, Cláudia Monteiro de Aguiar, Caroline Nagtegaal, Philippe Olivier, Rovana Plumb, Tomasz Piotr Poręba, Bergur Løkke Rasmussen, Dominique Riquet, Thomas Rudner, Vera Tax, Achille Variati, Petar Vitanov, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Lucia Vuolo
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Markus Ferber, Vlad Gheorghe, Roman Haider, Pär Holmgren, Ljudmila Novak, Dorien Rookmaker
Заместници (чл. 209, пар. 7), присъствали на окончателното гласуване	Viola von Cramon-Taubadel

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ(

32	+
ECR	Carlo Fidanza, Tomasz Piotr Poręba, Dorien Rookmaker
NI	Mario Furore
PPE	Magdalena Adamowicz, Markus Ferber, Elzbieta Katarzyna Łukacijewska, Marian-Jean Marinescu, Cláudia Monteiro de Aguiar, Ljudmila Novak, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Lucia Vuolo
Renew	Izaskun Bilbao Barandica, Vlad Gheorghe, Elsi Katainen, Caroline Nagtegaal, Bergur Løkke Rasmussen, Dominique Riquet
S&D	Andris Ameriks, Isabel García Muñoz, Bogusław Liberadzki, Rovana Plumb, Thomas Rudner, Vera Tax, Achille Variati, Petar Vitanov
The Left	Kateřina Konečná
Verts/ALE	Ciarán Cuffe, Karima Delli, Pär Holmgren, Tilly Metz, Viola von Cramon-Taubadel

2	-
ECR	Peter Lundgren
ID	Philippe Olivier

1	0
ID	Roman Haider

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	22.2.2024
Резултат от окончателното гласуване	+: 20 -: 1 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Gilles Boyer, Olivier Chastel, Caterina Chinnici, Carlos Coelho, Ryszard Czarnecki, Luke Ming Flanagan, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Monika Hohlmeier, Joachim Kuhs, Petri Sarvamaa, Eleni Stavrou, Angelika Winzig, Lara Wolters
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Jozef Mihál, Andrey Novakov, Mikuláš Peksa, Sabrina Pignedoli, Michal Wiezik
Заместници (чл. 209, пар. 7), присъствали на окончателното гласуване	Ljudmila Novak, Mick Wallace

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

20	+
ECR	Ryszard Czarnecki
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Caterina Chinnici, Carlos Coelho, Monika Hohlmeier, Ljudmila Novak, Andrey Novakov, Petri Sarvamaa, Eleni Stavrou, Angelika Winzig
Renew	Gilles Boyer, Olivier Chastel, Jozef Mihál, Michal Wiezik
S&D	Isabel García Muñoz, Lara Wolters
The Left	Luke Ming Flanagan, Mick Wallace
Verts/ALE	Daniel Freund, Mikuláš Peksa

1	-
ID	Joachim Kuhs

0	0

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“